

Evaluation Report of Comprehensive District Agriculture Plan- Nagpur District

S. S. Kalamkar and Sangeeta Shroff

Agro-Economic Research Centre
Gokhale Institute of Politics and Economics
(Deemed University)
Pune - 411 004

June 2009

**GIPE-RP
007**

Acknowledgements

The National Development Council in order to give a boost to the agricultural and allied sector, conceived a centrally sponsored scheme namely- *Rashtriya Krishi Vikas Yojana* with a view to achieve a growth rate of 4 per cent per annum during the XI th Five Year Plan Period. In order to be eligible to receive funds under this scheme, each district in every state was required to prepare a Comprehensive District Agricultural Plan (CDAP) indicating its budgetary requirements for innovative as well as on-going schemes. A large number of districts in the country have already prepared this plan.

In view of the above, the Planning Commission felt the need for evaluation of CDAP of certain districts. Accordingly, our AERC was assigned the task of undertaking evaluation of CDAP of Nagpur District. The evaluation was possible only because of the help and support that we received from a number of persons.

First of all we would like to thank the Planning Commission members – Prof Abhijeet Sen, Shri V.V. Sadamate, Shri Pankaj Kumar for providing us with valuable inputs on evaluation of CDAP in a meeting held in Institute of Social and Economic Change (ISEC), Bangalore in January, 2009. Our sincere thanks to Prof R.S. Deshpande (Director, ISEC, Bangalore) and his colleague Dr. Bhende for coordinating the meeting and giving necessary guidelines. Shri Daljeet Singh, Director, Planning Commission also visited our institute and we had useful discussions regarding evaluation of CDAP. Dr. S.M. Jharwal, Principal Adviser, Department of Agriculture and Cooperation (DAC), Ministry of Agriculture, Government of India, New Delhi, has always been a big support to our centre and he actively participated in discussions related to evaluation of CDAP. We thank Shri Vinay Awate and his staff, Planning Department, Government of Maharashtra for necessary help and support.

During our field visit to Nagpur, we received immense support and cooperation from Shri Uday Patil, District Superintending Agriculture Officer, Nagpur and his colleagues. We are very grateful to them for arranging meetings with entire Technical Support Group as well as field visit to several farms and discussion with large number of farmers. Discussions with farmers, officials of Agriculture and Allied Departments and members of ATMA also provided useful insights about the potential and constraints in the agricultural sector. We also thank all the farmers, government officials and private stakeholders for their kind cooperation.

We also thank Prof Arup Maharatna, former Officiating Director, and Prof. Rajas Parchure, Officiating Director, and Dr. R. Nagrajan, Officiating Registrar, GIPE for support and cooperation.

It is only because of the help that we received from all the persons mentioned above, could it be possible for us to undertake this evaluation report.

Gokhale Institute of Politics and Economics
(Deemed University)
Pune – 411 004
June 29, 2009

S. S. Kalamkar
Sangeeta Shroff

Evaluation Report of Comprehensive District Agriculture Plan- Nagpur District

The Comprehensive District Agriculture Plan of Nagpur District was received by us from Director, Agricultural Processing and Marketing Division, Commissionerate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune, on May 8, 2009.

After going through the report, we visited the office of the District Agriculture Superintendent Officer, Nagpur in the third week of June and discussed the plan with his team (TSI, Agriculture and Allied departments and related officers). A field level visit to Gram Panchayat (s) and Agriculture Technology and Management Agency (ATMA) was also carried out by us to observe whether the plan has been prepared by taking into consideration the persons at the grass root level.

The following observations are made:

I. Status of C-DAP preparation in the states

- i. Number of districts in the state? : **Not Applicable**
- ii. Number of districts for which C-DAP prepared : **Not Applicable**
- iii. If C-DAPs for all districts not prepared, by what time rest of C-DAPs will be ready? : **Not Applicable**

II. Constitutional aspects of planning

1. General

- i. DPCs formed or not? : **Formed, but not supported with document**
- ii. C-DAP approved by the DPC or not? If not, what is the institutional mechanism at the district level through which it was passed?- : **No**
- iii. Has C-DAP been integrated with DDP or not? : **Yes**

2. Has participatory bottom-up approach been followed or not?

Was information collected from 'Gram Sabhas'?

- We were informed that informal meetings were held at village level to understand and take into consideration the needs of the farming community.

Furnish information in the given table If the information from 'Gram Sabhas' not collected:

- a) What other consultative process (es) were followed in the plan preparation? What is the extent to which inputs from sub-district level have contributed to the planning exercise? Here the factual position may be described.

For the preparation of C-DAP, the following officers were engaged-

1. District Agriculture Superintendent Officer, Nagpur
2. Shri Shreenivas V. Khandewale, Director, R.S. Ruikar Institute of Labour and Socio-Cultural Studies, Nagpur
3. Government Officials in Animal Husbandry and Dairy, Sericulture, Social Forestry, Horticulture and related departments.

As such the above mentioned officials served as the Technical Support Group (TSI) in preparation of C-DAP.

- b) Whether agriculture planning units (APUs) at village, block/taluka and district level viz. VAPU, BAPU and DAPU actually exist. If not, what other mechanism was used for preparation of C-DAP.

Several meetings were held at district level and informal meetings at taluka/village level. BAPU/TAPU are not formally formed.

Name of District	No. of Blocks/ talukas	No. of Villages	No. of Gram Sabhas held	No. of Block/ Taluka level meetings*	No. of District level meetings*
Nagpur	13	1949	Not formally recorded	Not formally recorded	Several meetings were held (copies of circular attached)

*Schedule of these meetings circulated/announced well in advance or not?

- Yes (copies of circular attached).

III. Technical aspect of planning

1. Is Plan Comprehensive?

- i) Is C-DAP based on the felt-needs of the farmers or not?
- Yes
- ii) Was a separate vision document prepared or not? If yes, was this vision reflected in C-DAP preparation in the form of vision statement or not?
- No
- iii) Were all departments (agriculture and allied activities) involved in planning?
- Yes
- iv) All agricultural and allied developmental activities being carried out in the district by governmental and non-governmental agencies, accommodated in the C-DAP or not? Provide following information:
- Yes

Name of District	No. of Govt. Schemes / Programmes	Schemes/Programmes Referred in C-DAP
	Central State LB	Central State LB
Nagpur	Not indicated seperately	Not indicated seperately

Name of District	No. of Non-Govt. Schemes/Programmes**	Schemes/Programmes Referred in C-DAP
	NGS1 NGS2 NGS3	NGS1 NGS2 NGS3
Nagpur	-	-

**NGS1, NGS2, NGS3 refer to non government programmes/schemes effectively being implemented in the district by agency like Bank, SHG, or any other agency.

- v) Were efforts made to address a) Emerging challenges from global trade and climate changes? b) Innovative approaches which can improve the livelihood and economic condition of the people in the area c) Priority areas as per agro-ecological situation.

a) The major crops cultivated in the district are Soybean, Cotton and Orange, which occupy around 43 percent, 13 percent and 4 percent of the gross cropped area, respectively. During the discussion with the government officials and farmers, it was observed that farmers are rapidly switching their cropping pattern from cotton and jowar to soybean. The main advantage in cultivation of soybean is that the crop can be harvested in around 100 days and hence farmers can easily go for second crops, which increases cropping intensity. Also while cultivating soybean, farmers intercrop soybean with tur which supports their income significantly and also adds to soil health. The cost of cultivation of soybean is lower than cotton and farmers are able to realise higher net returns. Farmers also find soybean less risky as compared to cotton. However, the soil and climatic conditions in some pockets of the district are more suitable for cotton than soybean. Hence cotton continues to be an important crop.

Orange is the most important horticultural crop and farmers can often earn net returns of at least Rs. 50000 per hectare. On discussion with farmers, they explained that it was possible to earn Rs. 3 lakh per hectare from orange cultivation, but due to heat, and lack of protective irrigation, the potential yield could not be achieved. They also felt that new varieties of orange plant developed by National Research Centre for Citrus (NRCC), located at Nagpur do not reach them. Poor quality of planting material was also a major constraint to achieving potential yield.

b) Nagpur district is well known as 'Orange City' for its large orange growing tract and matchless flavour. Above 3/4th of area of total horticultural crops is under Orange (Mandarin). This crop has high export potential. As mentioned above, farmers can earn at least Rs. 50000 per hectare from this crop. The main constraint while cultivating this crop is lack of irrigation facilities. While farmers are investing in drip irrigation, there is still scope to increase area under drip. Field level discussions revealed that in order to avail subsidy under National Horticulture Mission (NHM), it is necessary to have facility for drip irrigation. Not all farmers had this facility and hence were unable to avail of subsidy under NHM. Farmers also felt that spacing between two orange plants should be reduced so that plant population per hectare could be increased. As per Government norms, farmers are allowed to plant 277 orange trees per hectare. However, farmers felt that spacing between trees should be reduced so that more trees can be planted per hectare. This would help to increase their income. They also felt that new disease free varieties developed by National Research Centre for Citrus (NRCC), located at Nagpur do not reach to them.

Although dairy has potential to supplement and complement the income of farmers, non availability of fodder was a severe constraint in promoting this activity. Further, high temperature created stress in the animals, which reduced the milk yield substantially. While traditional cows yielded barely 1 to 1.5 litres of milk per day, the hybrid varieties yielded 6 to 7 litres of milk per day. The price received from sale of milk was Rs 11 per litre. The farmers were not satisfied with this price. It was observed that the demand for milk in Nagpur district was much more than the supply. About 2 lakh litres of milk per day was collected from outside the district and 77375 litres of milk was collected from out of state. Thus dairy has great potential to augment income of farmers. This issue has therefore to be addressed in order to add to the farmers' income.

Overall farmers complained of 18 hours load (electricity) shedding for farming and acute shortage of water which served as a major bottleneck in increasing productivity of crops. Due to lack of protective irrigation, there was mortality of orange plantation in Susundri-Savandri village, Kalmeshwar taluka, (pictures enclosed). The orange plant yields fruit only after a gestation period of five years. Thus in case of mortality of plant after five years, the farmers suffer huge losses.

There is also scope to promote agro-based industries will help to generate rural non-farm income.

c) The district has four agro-ecological situations

Agro-Ecological Situation	Characteristics	Blocks Covered	Priority Areas
I	Moderate to highly undulating comparatively low rainfall zone, dry with moderately deep and deep, well drained sandy clay loam/gravelly clay loam soils under Jowar, cotton, oilseeds, groundnut, gram fruits and wheat, vegetables, etc.	Katol, Narkhed	Cultivation of Orange and Soybean, Prevention of soil erosion, watersheds cover
II	Moderate to highly undulating medium rainfall zone, moderately dry, shallow to moderately deep soils under Jowar, spices, oilseeds and rice, chilli, Irrigated situations	Nagpur, Saoner, Kalmeshwar, Hingana, Kampthee	Cultivation of Soybean, Oranges, watershed programes, package of practices to reduce soil salinity and growing suitable crops, popularisation of drip irrigation programme

III	Medium rainfall zone, slightly dry, shallow to moderately deep soils under Jowar, spices, oilseeds and rice, chilli, Irrigated situations	Parshivni, Umred, Bhiwapur	Cultivation of Soybean, vegetable crops (bhivapur chilli), watershed programes, popularisation of drip irrigation programme
IV	Moderately high rainfall zone, slightly moist, very deep soils under Jowar, rice wheat, spices and oilseeds like sunflower, Irrigated situation	Ramtek, Mauda, Kuhi	Cultivation of Paddy, soybeans, watershed programes, cultivation of vegetables, cultivation of betelvine leaves

2. Capacity building of Planning Committees (PCs) and APUs and others involved in planning

- (i) Number of trainings/workshops/meetings conducted for capacity building of the planning units

- Meetings were held with TSI and supportive departments (copy of letter enclosed)

- (ii) Material for No. (i) Prepared and distributed or not? If yes, enclose specimens

-Yes (copy of format of tables)

- (iii) Has *plan plus* or any other software been used to facilitate planning or not?

- Not used

3. Data Collection and Analysis for Planning (Quantity and Quality of data)

i. Sources —

- ~ Name the sources:

-Taluka/District Agriculture and Allied Departments, Maharashtra State Agriculture Marketing Board (MSAMB), Soil Survey department and related departments.

b. Give suggestions for improving data sources:

-The data available was satisfactory. The tables along with explanations should be incorporated in the report at appropriate places.

(copy of table 1-78 was submitted to us by DSAO at the time of visit to his office).

ii. Quantity and quality of data satisfactory or not? If not, what more data was needed? How the quality of data can be improved?

-The data available was satisfactory. The tables along with explanations should be incorporated in the report at appropriate places. Table 72 to 74 were not available. (copy of table 1-78 submitted by DSAO to us on visit to his office).

Parameters of data analysis –

i. SWOT analysis of LB/District done thoroughly or not? (It should be of the district and not the individual activities)-

-SWOT analysis is fairly satisfactory.

ii. Block data to explain spatial disparities/variabilities of the district given or not?

- Most of the data has been presented block-wise (as per manual).

iii. Gaps for important variables worked out or not?-

- Talukwise yield gap analysis has been reported.

iv. Trends from the data collected for important variables like land use parameters, agro-based industry, production, productivity, population, population growth and migration, employment opportunities etc. taken into account or not? -

-The data on K.V.I, D.I.C., Handlooms and textiles were not available. Most other data have been reported.

v. Summary tables prepared or not for discussions to synthesize needs/problems/ potentials in a participatory mode?

-As per manual, table 1-78 were presented (except Table 72 to 74).

vi. Base maps and district profile given or not? Are these adequate?

-The maps like HML growth taluka map, Panchayat with the categorization, irrigated and rainfed areas, forest, livestock density by types, water logged areas, road density, market density, percent of houses electrified and School and PHCs , etc. are not presented.

5. Synthesis of needs, problems, and potentials

These are required to draw important interventions needed for planning in a participatory manner. -

Parameters

Needs/problems/potentials were synthesized taking into account the following or not?

- a) SWOT analysis of the district
  - b) Inputs from Gram Sabhas
  - c) Detailed analysis of the data.
-
- a) The analysis of data collected in tables 1-78 needs more discussion. The SWOT analysis should be further strengthened.
  - b) Informal discussions were held with farmers, Sarpanch and ATMA officials. However, there is no written record of same.
  - c) There is scope to improve the analysis.

List of these needs / problems/potentials given or not?

– It has not been spelt out clearly in the report.

Has prioritization of needs been done or not? Give the list of prioritized needs.

- Prioritization has not been done. However, on discussion at village level, it was observed that the most pressing need of farmers was lack of irrigation facilities. Due to failure of monsoon and untimely rains, farmers suffered from crop failure. Lack of irrigation water and fodder was a major constraint in promoting dairy. There was 8 hours of load shedding for agriculture which served as a major constraint.

6. Study of ongoing programmes in the area

Parameters –

- i. Were on-going programmes and schemes been studied or not?
-Mention has been made about on-going scheme and financial targets and achievements for X plan.
- ii. How many needs, problems, potentials and solution interventions have been addressed through on-going programmes/schemes?
-Target and achievement of schemes of X five year plan was presented.
- iii. How many funds were available from on-going programmes? Were these converged to formulate C-DAP or not?
-This was not clear from report.

7. Formulation of projects in C-DAP

Parameters –

- i. Were the projects and works identified on the basis of: a) Prioritized needs, b) benefits expected, c) expenditure involved, and d) availability of needed material or infrastructure taken into account
- For the XI Five Year Plan, physical and financial targets were indicated in case of Agriculture and Allied sectors as per manual.
- ii. Was the decision logistics in deciding projects and works improved by discussion with the planning committee or not? (This ensures participation at various levels of C-DAP preparation)

As mentioned above, the following officers were engaged in the preparation of C-DAP-

1. District Agriculture Superintendent Officer, Nagpur
2. Shri Shreenivas V. Khandewale, Director, R.S. Ruikar Institute of Labour and Socio-Cultural Studies, Nagpur
3. Government Officials in Animal Husbandry and Dairy, Sericulture, Social Forestry, Horticulture and related departments.

As such the above mentioned officials served as the Technical Support Group (TSI) in preparation of C-DAP.

Informal meeting were held at block and village level as well as with ATMA to sense the need of the farmers. However, there is no record of same.

8. In a number of district plans so far received, the procedure followed (in the plan preparation) is not clear. As a result some of the issues will become difficult to review. Therefore, the planning units may be advised to include one chapter/section describing methodology of preparing C-DAPs with the following details.

i) Sources of data – official documents, sample surveys, Rapid Rural Appraisal (RRA), Participatory Rural Appraisal (PRA), case-study method or any other method followed

-Not Explained

ii) Technical methodology followed in arriving at the cost estimates of the proposed projects in the plan or at least a reference to the respective DPR s

-Not Explained

iii) Description of the consultative processes followed. Details of the procedure followed in village level, block level and district level consultations may be provided. A copy of the village and block level schedules canvassed, if any, may also be included.

-Not explained

iv) A scheme of convergence (functional and convergence) among the existing programs/schemes.

-Not explained

v) Any other detail important to preparation of C-DAP

-Not explained

(This will help the reader to know about the procedure followed and activities undertaken during preparation of C-DAP)

9. Programme delivery spelt out or not? A table showing Name of department, project/ works/ activities entrusted to each department and funds provided are shown in C-DAP or not?

- For the XI Five Year Plan, physical and financial targets were indicated in case of Agriculture and Allied sectors as per manual.

10. Monitoring and evaluation mechanism suggested or not?

- There was no formal monitoring and evaluation mechanism.

11. Others

AERCs should also comment on awareness about this planning initiative of the Government among people, departments, administrators and politicians of the area.

- During the field visit, it was observed that farmers are aware of subsidies on Farm pond, micro-irrigation, National Horticulture Mission, EGS linked Horticulture Scheme, NREGS. However, they were not actively involved in preparation of C-DAP.

In addition to the above, the AERCs may suggest inclusions of details which they may deem necessary for a review/monitoring/evaluation in future.

On going through the report, following observations were made:

1. The pattern as represented in CDAP manual is by and large followed although there are some gaps in Chapter V.
2. The analysis conducted from data in table 1-78 can be strengthened and tables may be incorporated in the text with explanations at the appropriate place.
3. SWOT analysis should be strengthened.
4. In Chapter V, numbers of subsections are missing
5. Achieved growth rate for X plan and targeted growth rate for XI plan needs to be incorporated.
6. Sector-wise district domestic product and structure of workforce has not been indicated.

We were informed that the report submitted to us was only a draft report. As a result, the presentation and analysis needs improvement in the light of guidelines and tables 1-78.

Fig. 1: Morality in Orange Planatation due to lack of irrigation in Kalameshwar taluka of Nagpur district, Maharashtra

Fig. 2: Meeting with farmers at Susundri-Savandri Village Gram Panchayat, Kalmeshwar taluka, District- Nagpur

==*==*==*==*

सर्वकष जिल्हा कृषि आराखडा जिल्हास्तरीय समिती
जिल्हा - नागपूर

- १) जिल्हा परिषद अध्यक्ष, नागपूर
- २) जिल्हाधिकारी, नागपूर
- ३) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प. नागपूर
- ४) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर
- ५) जिल्हा रेशीम विकास अधिकारी, नागपूर
- ६) जिल्हा व्यवस्थापक, जिल्हा अग्रणी बँक, बँक ऑफ इंडीया, नागपूर
- ७) उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नागपूर
- ८) विभागीय व्यवस्थापक, म.रा. पणन महामंडळ, नागपूर
- ९) प्रादेशिक व्यवस्थापक, महाराष्ट्र राज्य कृषि उद्योग महामंडळ, नागपूर
- १०) जिल्हा एन.आय.सी. अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय परीसर, जिल्हाधिकारी कार्या. नागपूर
- ११) जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर
- १२) कार्यकारी अभियंता, लघु पाटबंधारे विभाग (स्था.स्तर), नागपूर
- १३) कार्यकारी अभियंता, भु व जल व्यवस्थापन पथदर्शी प्रकल्प, नागपूर
- १४) जिल्हा नियोजन अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय परीसर, जिल्हाधिकारी कार्या. नागपूर
- १५) प्रशिक्षण समन्वयक, कृषि विज्ञान केंद्र, सी.आय.सी.आर., नागपूर
- १६) कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर
- १७) डॉ. श्रीनिवास खांदेवाले, तज्ञ सल्लागार, सी-डॅप, नागपूर
- १८) श्री. पत्तीवार, कृषि विस्तार विद्यावेत्ता, कृषि महाविद्यालय, नागपूर
- १९) व्यवस्थापक, नाबार्ड, नागपूर
- २०) जिल्हा दुग्ध व्यवसाय विकास अधिकारी, नागपूर
- २१) सहाय्यक आयुक्त मत्स्य व्यवसाय, नागपूर
- २२) जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त, नागपूर

प्रति,

- १) जिल्हा दुग्ध व्यवसाय विकास अधिकारी, नागपूर
- २) सहाय्यक आयुक्त मत्स्य व्यवसाय, नागपूर
- ३) जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त, नागपूर यांना
- ४) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर
- ५) जिल्हा रेशीम विकास अधिकारी, नागपूर
- ६) जिल्हा व्यवस्थापक, जिल्हा अग्रणी बँक, बँक ऑफ इंडीया, नागपूर
- ७) उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नागपूर
- ८) विभागीय व्यवस्थापक, म.रा. पणन महामंडळ, नागपूर
- ९) प्रादेशिक व्यवस्थापक, महाराष्ट्र राज्य कृषि उद्योग महामंडळ, नागपूर
- १०) जिल्हा एन.आय.सी. अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय परीसर, जिल्हाधिकारी कार्या. नागपूर
- ११) जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर
- १२) कार्यकारी अभियंता, लघु पाटबंधारे विभाग (स्था.स्तर), नागपूर
- १३) कार्यकारी अभियंता, भु व जल व्यवस्थापन पथदर्शी प्रकल्प, नागपूर
- १४) जिल्हा नियोजन अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय परीसर, जिल्हाधिकारी कार्या. नागपूर
- १५) प्रशिक्षण समन्वयक, कृषि विज्ञान केंद्र, सी.आय.सी.आर., नागपूर
- १६) कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर
- १७) डॉ. श्रीनिवास खांदेवाले, तज्ञ सल्लागार, सी-डॅप, नागपूर
- १८) श्री. पत्तीवार, कृषि विस्तार विद्यावेत्ता, कृषि महाविद्यालय, नागपूर
- १९) व्यवस्थापक, नाबार्ड, नागपूर

विषय :- सर्वकष जिल्हा कृषि आराखडा तयार करणेबाबत बैठक

दिनांक - २२ एप्रिल २००९, रोजी सकाळी १०.३० वा.

स्थळ - वसंतराव नाईक राज्य कृषि व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, नागपूर
(वनामती) येथील कॅपॅसिटी हॉल.

संदर्भ :- मा. विभागीय कृषि सहसंचालक, नागपूर यांचे पत्र क्र. जाक्र. विकृससं/नियो/बैठक/स्टेनो/
३०४८/०९; दि. १८/४/२००९.

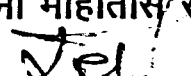
उपरोक्त विषयाच्या अनुषंगाने कळविण्यात येते की, मा. प्रधान सचिव (कृषि व फलो.) यांचे अध्यक्षतेखाली दि. २२/४/२००९ रोजी सकाळी १०.३० वा. सर्वकष जिल्हा कृषि आराखडा तयार करणेबाबत नागपूर व अमरावती विभागाची संयुक्त बैठक आयोती करण्यात आलेली आहे.

सदर बैठकीमध्ये डॉ. श्रीजीत मिश्रा, इंदीरा गांधी संशोधन विकास संस्था, मुंबई यांचे मार्गदर्शन होणार आहे. तरी सदर बैठकीसाठी आपले विभागाच्या माहितीसह उपस्थित राहावे.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
नागपूर

प्रतिलिपी -

- १) मा. जिल्हाधिकारी, नागपूर यांना माहितीस सविनय सादर.
- २) मा. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प., नागपूर यांना माहितीस सविनय सादर.
- ४) मा. विभागीय कृषि सहसंचालक, नागपूर विभाग, नागपूर यांना माहितीस सविनय सादर.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
नागपूर

प्रति,

- १) उपविभागीय कृषि अधिकारी, _____ (सर्व)
- २) तालुका कृषि अधिकारी, _____ (सर्व)
- ३) कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर
- ४) जिल्हा दुग्ध व्यवसाय विकास अधिकारी, नागपूर
- ५) जिल्हा मत्स्य व्यवसाय विकास अधिकारी, नागपूर
- ६) जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त, नागपूर
- ७) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर
- ८) जिल्हा रेशीम विकास अधिकारी, नागपूर
- ९) जिल्हा नियोजन अधिकारी, नागपूर.
- १०) जिल्हा व्यवस्थापक, जिल्हा अग्रणी बँक, बँक ऑफ इंडीया, नागपूर.
- ११) सहयोगी अधिष्ठाता, कृषि महाविद्यालय, नागपूर.
- १२) जिल्हा व्यवस्थापक, नावार्ड, नागपूर.
- १३) कार्यकारी अभियंता, मु व जल व्यवस्थापन पथदर्शी प्रकल्प, नागपूर

विषय : जिल्हयाचा सर्वकम कृषि विकास आराखडा तयार करणेबाबत...

- संदर्भ : १) मा.विभागीय कृषि सहसंचालक, नागपूर यांचे पत्र जा.क्र/तां१२/नियो/आराखडा
बैठक/२२८०/०८; दि. १८/३/२००८.
- २) शासन निर्णय क्रमांक राकृयो २००७/प्र.क्र.९/राकृवियां कक्ष/ मंत्रालय, मुंबई;
दि. २९/९/२००७

उपरोक्त संदर्भिय विषयाचे अनुषंगाने कळविण्यात येते की, जिल्हयाचा सर्वकम कृषि विकास आराखडा (Comprehensive District Agriculture Plan / C-DAP) तयार करण्याच्या सूचना शासनाकडून प्राप्त झाल्या आहेत. त्याकरिता स्थापन करण्यात आलेल्या जिल्हास्तरावरील समितीमध्ये आपला समावेश आहे. सदर आराखडा तयार करून सादर करणेबाबत मा.विभागीय कृषि सहसंचालक, नागपूर व नागपूर विभागाकरीता शासनाने नियुक्त केलेले सल्लागार श्री. श्रीजीत मिश्रा, यांनी दि. १५/३/२००८ रोजी कार्यशाळेमध्ये सविस्तर सूचना दिलेल्या आहेत. या पत्रासोबत आपणांस वरीलप्रमाणे आराखड्याची प्रतीकृती संगणक सी.डी.मध्ये देण्यात येत आहे. आपण सदर सी.डी. मधील मजकूराचा वापर करून आपण आपल्या अधिपत्याखालील गावांचा आराखडा तयार करून संगणक सी.डी.मध्ये तसेच बुकलेटस्वरूपात या कार्यालयास दि. २०/४/२००८ पूर्वी सादर करावा. कृषि संलग्न विभागाच्या जिल्हा प्रमुखांना विनंती करण्यात येते की, त्यांनी त्याचे अधिनस्त तालुकास्तरावरील अधिकाऱ्यांना तालुका कृषि अधिकाऱ्यांचे संपर्कात राहून संबंधीत माहिती तत्परतेने देण्याकरीता आपलेस्तरावरून सूचित करावे.

दि. १५/३/२००८ रोजी झालेल्या कार्यशाळेतील कृषि विकास दर दाढविणे व क्षेत्रातील कामाची गती दाढविणे व सुधारणा होण्याच्या दृष्टीने सोबत जोडलेल्या मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे कार्यवाही करून आराखडा तयार करावा.

- सहपत्र : १) संगणक सी.डी.
२) कार्यशाळेत दिलेल्या सूचना.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
नागपूर

प्रतिलिपि : १) मा.जिल्हाधिकारी, नागपूर यांना माहितीसाठी सविनय सादर.

२) मा.मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर यांना माहितीसाठी सविनय सादर.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
नागपूर

दि. १५, १६ व १७ मार्च २००८ रोजी आयोजित कार्यशाळेत दिलेल्या सूचना

२५

- १) कृषि सहाय्यक / कृषि सेवक यांनी शेतक-यांकडील उपलब्ध जमीन, साधन सामुग्री, निविष्ठांची उपलब्धता व इतर संलग्न उद्योगाचा समावेश व तंत्रज्ञानांचा अवलंब करून शेतकरीनिहाय, गावनिहाय आराखडा तयार करावा.
- २) तालुका कृषि अधिकारी यांनी तालुक्यातील गावनिहाय आराखडा एकत्रित करून तालुक्याचा कृषि विकास दर आराखडा तयार करावा.
- ३) जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी जिल्हयातील सर्व तालुक्यांचा आराखडा एकत्रित जिल्हयाचा सर्वकप कृषि विकास दर आराखडा दिनांक ३१ मार्च ०८ पूर्वी सादर करावा.
- ४) जिल्हयातील कृषि पर्यवेक्षक ते जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी त्याचे कार्यक्षेत्रातील एक गाव दत्तक घेवुन आराखडयानुसार अंमलबजावणी करावी व त्याच्या यशोगाथा सादर कराव्या.
- ५) कृषि विकास दर आराखडया नुसार लागणा-या १० वर्षा खालील अधिसुचीत पिकांच्या वाणाची मागणी महावीजकडे कृषि विकास अधिकारी यांनी द्यावी. तसेच रासायनिक खताची मागणी सुध्दा म.कृ.उ.वि. महामंडळ यांचे कडे नोंदवावी. जिल्हास्तरावर बियाणे, खते नियोजना संदर्भात बैठका आयोजित कराव्या.
- ६) सिंचन प्रकल्प निहाय संबंधित विभागाचे सहकार्याने बैठकांचे आयोजन करावे.
- ७) मासिक चर्चा सत्र संपल्या नंतर त्याच दिवशी हंगामी व आवश्यक तांत्रिक संदेश तयार करून शेतक-यांना देण्यात यावे. तसेच त्याचे इतिवृत्त या कार्यालयास पाठविण्यात यावे. सदर चर्चासत्रात कृषि विज्ञान केंद्रचे प्रमुख व इतर शास्त्रज्ञांना बोलवण्यात यावे.
- ८) तालुका बिज गुणन केंद्रावर घेंचा / बोरु बियाणे उत्पादन कार्यक्रम घेण्यात यावा. तसेच तालुका बिज गुणन केंद्रावर बिजोत्पादनाचा कार्यक्रम घेण्यात यावा.
- ९) जमिन सुपीकता निर्देशांक तक्ते खात्याच्या मार्गदर्शक सुचने प्रमाणे सर्व ग्रामपंचायतमध्ये लावण्याची कार्यवाही दि.३१ मार्च पर्यंत पूर्ण करावी.
- १०) ग्रामबिजोत्पादन कार्यक्रमांमध्ये गावातील बियाणे गावातच उपलब्ध होईल या दृष्टिने कार्यक्रम राबविण्यात यावा.
- ११) पिक प्रात्यक्षिकास कंट्रोल प्लॉट ठेवण्यात यावा. मुलस्थानि जलसंधारण, तसेच प्रात्यक्षिकाच्या नोंदि रजिस्टर प्रात्यक्षिक बोर्ड इत्यादी कार्यवाही करावी.
- १२) प्रत्येक गावात मुख्य पिकांचे तज्ञ तयार करून त्यांना विविध शेतकरी प्रशिक्षणे, शेतकरी सभा, मेळावे यांना माहिती देण्यास प्रोत्साहित करावे.
- १३) माहं एप्रिल, मे महिण्यात तालुका / जिल्हास्तरावर मुख्य पिकांबाबत संपुर्ण माहिती होण्याचे दृष्टिने प्रदर्शनी आयोजित करावी. व तालुका / जिल्हास्तरावर महापिक बाजाराचे आयोजन करावे. त्याकरिता कृषि निविष्ठा विक्रेते यांचे सहकार्य घ्यावे.
- १४) तालुक्यात राबविलेली विविध प्रात्यक्षिके व उल्लेखनीय कामांचे फोटोंचा अल्बम ठेवण्यात यावा. व शेतक-यांच्या यशोगाथा पाठविण्यात याव्या.
- १५) क्षेत्रिय अधिका-यांनी भेटीचे पुस्तक ठेऊन वरिष्ठ अधिकारी / पदाधिकारी यांना शेरे नोंदविणे बाबत विनंती करावी.
- १६) फळदाग योजने अंतर्गत सन २००६-०७ पर्यंत जिवंत झाडे टक्केवारी अहवाल जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी ८ दिवसात सादर करावा. तो पर्यंत तालुका कृषि अधिकारी यांनी स्वतःचे वेतन घेवु नये.
- १७) रा.फ.अ. अंतर्गत प्राप्त अनुदान दि.३१ मार्च पूर्वी खर्च होईल असे पाहवे.
- १८) खाजगी रोपवाटीका तपासणी अहवाल उविकृअ यांनी महिना अखेर सादर करावा.
- १९) मृदसंधारण अंतर्गत राज्य व केंद्र योजने अंतर्गत प्राप्त अनुदान मार्च अखेर पर्यंत खर्च करावे.
- २०) विदर्भ पाणलोट मिशन अंतर्गत प्रथम बिगरवहिती खालील व वहिती खालील क्षेत्रावरील कामे घेण्यात यावी व नंतरच घळ नियंत्रणाच्या कामांना सुरुवात करावे. (माथा ते पायथ्या अश्या पध्दतीने कामे घेण्यात यावी.)

23/4

महत्वाचे पत्र

जाक्र./जिअकृअ/क-७/कृतिआ/२७८५/०८
कार्यालय : जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,
नागपूर; दि.२७/०५/२००८.

प्रति,

तालुका कृषि अधिकारी,

----- (सर्व).

विषय : सन २००८-०९ करीता कृषि विभागाचा कृती आराखडा माहीती पुस्तिका तयार करणेबाबत...

उपरोक्त विषयाचे अनुषंगाने कळविण्यात येते की, कृषि विभागाच्या सर्व योजनांचा समावेश करून सन २००८-०९ करीता कृती आराखडा तयार करून बुकलेट स्वरूपात त्वरीत सादर करावा. सादर आराखडयामध्ये सर्वसाधारणपणे खालीलप्रमाणे विषयावार माहीती राहिल याची दक्षता घ्यावी.

- १) प्रस्तावना, तालुक्याची संक्षिप्त माहीती, रस्ते, वाहतुक, बँका.
- २) हवामान, पर्जन्यमान (मागील ३ वर्षांची माहीती)
- ३) सज्जानिहाय मुख्य पिकांची उत्पादकता व उत्पादनाची माहीती (३ वर्षांची माहीती चालु वर्षाच्या नियोजनासह)
- ४) पिकनिहाय, वाणनिहाय बियाण्यांची गरज, राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा अभियाना अंतर्गत बियाणे वाटप. तालुक्यामध्ये निरनिराळ्या पिकांचे प्रचलीत वाण, वाणाखालील क्षेत्र, वाणनिहाय उत्पादकता व उत्पादन (Perforamance) याची माहीती. ५) खताची गरज, ग्रेडनिहाय उपलब्ध व मागणी. खताची गरज भागविण्याकरीता पर्यायी उपाययोजना.
- ६) अ) तालुक्यातील सिंचन प्रकल्प, पाणीसाठा, भिजणारे क्षेत्र. ब) पाणलोटनिहाय सिमेंट व माती नालाबांध, शेततळे व इतर उपचार पध्दती मधील पाणीसाठा, त्यातून होणाऱ्या सिंचनाची सविस्तर माहीती (संरक्षित ओलीत).
- ७) जनिनीची आरोग्य पत्रिका बाबत केलेली कार्यवाही व नियोजन.
- ८) तालुक्यातील पिकनिहाय, गावनिहाय ५ तज्ञ शेतकऱ्यांची निवड करून यादी सादर करावी.
- ९) योजनां अंतर्गत निवड करण्यात आलेले लाभार्थी (प्रात्यक्षिकनिहा, शेतीशाळांनिहाय).
- १०) राबविण्यात येणाऱ्या शेतीशाळांची विहित प्रपत्रातील माहीती लाभार्थी शेतकऱ्यासह.
- ११) विजप्रक्रिया मोहीम.
- १२) मुलस्थानी जलसंधारण उपचारनिहाय नियोजन.
- १३) मिश्रपिके, एकात्मिक किड व्यवस्थापन नियोजन.
- १४) सुक्ष्म सिंचन, झालेले काम व नियोजन.
- १५) पिकनिहाय कमी उत्पादकतेची कारणे व उपाययोजना, (SWOT Analysis)
- १६) उत्पादन वाढीसाठी पिकनिहाय उत्पादन वाढीच्या सुत्रांचा वापर.
- १७) रो.ह.यो. व एन.एच.एम. अंतर्गत झालेली लागवड व चालु वर्षाचे नियोजन, जीवनमरीची माहीती व चालु वर्षाचे नियोजन.
- १८) प्रचार व प्रसिध्दीसाठी छापण्यात आलेल्या साहित्याची विषयनिहाय माहीती.
- १९) कृषि क्षेत्रात महीलांचा सहभाग योजनेची माहीती व चालु वर्षाचे नियोजन.
- २०) विविध योजनां अंतर्गत शेतकरी अभ्यासदौरे कार्यक्रम.
- २१) तालुक्यामध्ये घेण्यात आलेले शेतकरी मेळावे, प्रदर्शनी इत्यादीची माहीती.
- २२) यशस्वी शेतकऱ्यांच्या २ यशोगाथा.

उपरोक्तप्रमाणे माहीतीचा समावेश करून तालुक्याचा सन २००८-०९ चा कृती आराखडा तयार करून बुकलेट तयार संगणक सीडीसह (Font : DV-TTYogesh) या कार्यालयात त्वरीत सादर करावा.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी

०/८ /०२ नागपूर

तिलीपी : उपविभागीय कृषि अधिकारी, ----- (सर्व) यांना माहीती अग्रेषित. आपण आपले अधिनस्त
ता.कृ.अ. यांना कृती आराखडा त्वरेने या कार्यालयास सादर होईल अशा सूचना देण्यात याव्या.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी

०/८ /०२ नागपूर

जा.क्र. जिअकृअ/क-७/कृविआ/सभा/ २१ २००८
कार्यालय :- जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,
नागपूर: दिनांक :- २१/७/२००८.

प्रति,

- १) उपआयुक्त, पशुसंवर्धन विभाग, सिव्हील लाईन्स, नागपूर.
- २) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर
- ३) जिल्हा मत्स्य व्यवसाय विकास अधिकारी, नागपूर.
- ४) जिल्हा रेशीम विकास अधिकारी, नागपूर.
- ५) जिल्हा दुग्ध व्यवसाय विकास अधिकारी, नागपूर.
- ६) उपसंचालक, सामाजिक वनिकरण विभाग, नागपूर
- ७) कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर
- ८) जिल्हा नियोजन अधिकारी, नागपूर
- ९) कार्यकारी अभियंता, भु व जल व्यवस्थापन पथदर्शी प्रकल्प, नागपूर
- १०) श्री. सुखटनकर, जिल्हा प्रबंधक, नाबार्ड, प्रतापनगर, नागपूर
- ११) जिल्हा व्यवस्थापक, बँक ऑफ इंडीया, नागपूर
- १२) उपविभागीय कृषि अधिकारी, ————— (सर्व)
- १३) तालुका कृषि अधिकारी, ————— (सर्व)

विषय - दि. २८/७/२००८ रोजी कृषि विकास आराखडाबाबत बैठक...

उपरोक्त विषयाचे अनुषंगाने कळविण्यात येते की, मा.जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षते खाली सर्वकप जिल्हा कृषि विकास आराखडयाबाबत सविस्तर चर्चा करण्याकरीता दि. २८/७/२००८ रोजी दु. १.०० वा. छत्रपती सभागृह, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर येथे बैठक आयोजित करण्यात आली आहे.

करीता आपण आपल्या विभागाच्या संकलीत माहीतीसह बैठकीस उपस्थित राहावे.

स्वा
जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
नागपूर करीता

प्रतिलिपी : १) मा.जिल्हाधिकारी, नागपूर यांना माहीतीस सविनय सादर.

२) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर यांना माहीतीस सादर.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
नागपूर करीता

जाक्र./जिअकृअ/क-७/सी-डॅप/३३५/०८
कार्यालय : जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,
नागपूर; दि. २/१०/२००८.

- १) उपविभागीय कृषि अधिकारी, ----- (सर्व)
- २) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर
- ३) जिल्हा मत्स्य व्यवसाय विकास अधिकारी, नागपूर.
- ४) जिल्हा रेशीम विकास अधिकारी, नागपूर.
- ५) जिल्हा दुग्ध व्यवसाय विकास अधिकारी, नागपूर.
- ६) उपसंचालक, सामाजिक वनिकरण विभाग, नागपूर
- ७) उपविभागीय अधिकारी (महसुल), ----- (सर्व)
- ८) उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (ग्रामपंचायत शाखा), जिल्हा परिषद, नागपूर.
- ९) तहसीलदार, ----- (सर्व)

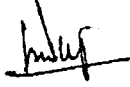
विषय :- सर्वकष जिल्हा कृषि आराखडयामधील माहिती उपलब्ध करून देणेबाबत...

संदर्भ :- मा.जिल्हाधिकारी यांचे अध्यक्षतेखालील दि. ३०/७/२००८ रोजी झालेल्या महसुल
अधिका-यांच्या बैठकीतील सूचनांप्रमाणे...

उपरोक्त विषयान्वये कळविण्यात येते की, नागपूर जिल्हयाचा जिल्हा सर्वकष कृषि आराखडा
(Comprehensive District Agriculture Plan : C-DAP) तयार करण्यात येत आहे. आराखडयातील माहितीचे
प्रपत्रांची संगणक सी.डी. सोबत देण्यात येत आहे. आपणांस विनंती करण्यात येते की, आपल्या कार्यालयात उपलब्ध
असलेली ग्रामपंचायत स्तरावरची तसेच तालुकास्तरावरची माहिती दिलेल्या संगणक सीडीमधील प्रपत्र क्र. -----
----- भरून दि. १/८/२००८ पर्यंत या कार्यालयास उपलब्ध करून द्यावी. कृपया सदर माहिती प्रिंट
स्वरूपात तसेच संगणक सी.डीमध्ये उपलब्ध करून द्यावी जेणेकरून जिल्हास्तरावर माहितीचे संगणकीय संकलन
करणे सोपे जाईल. सदर माहिती भरतांना काही अडचणी आल्यास या कार्यालयातील कृषि उपसंचालक यांचेशी
०७५२-२५४००५६ या क्रमांकावर संपर्क साधावा.

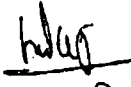
तरी, सदर माहिती लवकरात लवकर उपलब्ध होण्यासाठी सहकार्य करावे, हि विनंती.

सहपत्र : संगणक सी.डी. (सी-डॅप मॅन्युअल)

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
नागपूर

प्रतिलिपी : १) मा. जिल्हाधिकारी, नागपूर यांना माहितीस सविनय सादर.

२) मा. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर यांना माहितीस सविनय सादर.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
नागपूर

श्रुति,

- १) उपविभागीय कृषि अधिकारी, ----- (सर्व)
- २) तालुका कृषि अधिकारी, ----- (सर्व)
- ३) जिल्हा दुग्ध व्यवसाय विकास अधिकारी, नागपूर.
- ४) जिल्हा मस्त्य व्यवसाय विकास अधिकारी, नागपूर
- ५) जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त, नागपूर.
- ६) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर
- ७) जिल्हा रेशीम विकास अधिकारी, नागपूर.
- ८) जिल्हा व्यवस्थापक, जिल्हा अग्रणी बँक, बँक ऑफ इंडीया, नागपूर.
- ९) जिल्हा व्यवस्थापक, नाबार्ड, नागपूर.
- १०) कार्यकारी अभियंता, भु व जल व्यवस्थापन पथदर्शी प्रकल्प, नागपूर
- ११) कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर.

विषय : जिल्हयाचा सर्वकष कृषि विकास आराखडा तयार करणेबाबत...

संदर्भ : या कार्यालयाचे पत्र जाक्र/जिअकृअ/क-७/कृ.वि.आ./१४५८/०८; दि. २९/०३/२००८

उपरोक्त संदर्भिय विषयाचे अनुषंगाने कळविण्यात येते की, जिल्हयाचा सर्वकष कृषि विकास आराखडा (Comprehensive District Agriculture Plan / C-DAP) तयार करण्यासाठी संगणक सी.डी. व मार्गदर्शक सूचना (यापूर्वीच देण्यात आलेल्या आहेत. सदर आराखडयातील माहितीचे प्रपत्रांचे संकलन करून आपले विभागामार्फत या कार्यालयास दि. २८/७/२००८ पूर्वी सादर करण्यात यावे.

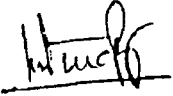
सदर आराखडयाच्या माहितीचे संकलन करण्याकरीता लागणाऱ्या स्टेशनरी व इतर साहित्यांच्या खरेदी करीता आपल्या विभागास/ कार्यालयास किती निधी लागणार आहे याचे सविस्तर विश्लेषण सादर करावे.

२५/

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
नागपुर

प्रतिलिपी १) मा.जिल्हाधिकारी, नागपूर यांना माहितीस सविनय सादर.

२) मा.मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर यांना माहितीस सविनय सादर.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
नागपुर

जा.क्र. जिअकृअ/क-७/सी-डॅप/ 106
कार्यालय :- जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,
नागपूर; दिनांक २६/१०/२००८.

प्रति,

- १) उपविभागीय कृषि अधिकारी, ----- (सर्व).
- २) तहसिलदार, ----- (सर्व)
- ३) तालुका कृषि अधिकारी, ----- (सर्व)
- ४) खंड विकास अधिकारी, ----- (सर्व)

विषय - सर्वकष जिल्हा कृषि आराखडा (सी-डॅप) तयार करण्याकरीता क्षेत्रीयस्तरावरील सभांवावत.

संदर्भ : या कार्यालयाचे पत्र जाक्र/क-७/सी-डॅप/३३४३/०८; दि. २/८/२००८.

उपरोक्त संदर्भिय विषयाचे अनुषंगाने कळविण्यात येते की, सर्वकष जिल्हा कृषि आराखडा तयार करण्याच्या सूचना शासनातर्फे देण्यात आलेल्या आहेत. त्याप्रमाणे आपणास दिलेले प्रपत्रे बुकलेट स्वरूपात तयार करून सादर करण्याच्या सूचना यापूर्वीच देण्यात आलेल्या आहेत.

मा.जिल्हाधिकारी व मा.मुख्यकार्यकारी अधिकारी यांनी माहे ऑगस्ट २००८ महिन्यात झालेल्या तालुका समन्वय समितीमध्ये व्यक्तिशः उपस्थित राहून आराखडा तयार करण्याबाबत सविस्तर सूचना दिलेल्या आहेत. त्याप्रमाणे खंड विकास अधिकारी हे तालुक्याचे समन्वयक म्हणून तर तालुका कृषि अधिकारी हे सदस्य सचिव म्हणून काम करण्याचे आदेश आहेत.

सादर आराखडयाच्या माहितीच्या संकलनासाठी तालुकास्तरावर समन्वय बैठक बोलावून तालुकास्तरावरील प्रपत्रांची माहिती तयार करून तसेच ग्रामपंचायतस्तरावरील स्थापन केलेल्या समितीच्या सभा घेऊन त्यांचेस्तरावरील माहिती तयार करून त्वरीत सादर करण्यात यावी. सादर माहितीच्या संकलनास प्रथम प्राधान्य देण्यात यावे. जेणेकरून जिल्हयाचा आराखडा शासनास तातडीने सादर करणे सोईचे होईल.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
नागपूर

प्रतिलिपी : १) मा.जिल्हाधिकारी, नागपूर यांना माहितीस सविनय सादर.

२) मा.मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर यांना माहितीस सविनय सादर.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
नागपूर

प्रति,

- १) उपविभागीय कृषि अधिकारी, ----- (सर्व).
- २) तहसिलदार, ----- (सर्व)
- ३) तालुका कृषि अधिकारी, ----- (सर्व)
- ४) खंड विकास अधिकारी, ----- (सर्व)

विषय - सर्वकष जिल्हा कृषि आराखडा (सी-डॅप) तयार करण्याकरीता प्रपत्रे सादर करण्याबाबत.

- संदर्भ : १) या कार्यालयाचे पत्र जाक्र/क-७/सी-डॅप/१४५८/०८; दि. २९/३/२००८.
२) या कार्यालयाचे पत्र जाक्र/क-७/सी-डॅप/३३४३/०८; दि. २/८/२००८.
३) या कार्यालयाचे पत्र जाक्र/क-७/सी-डॅप/३७८६/०८; दि. २७/८/२००८.

उपरोक्त संदर्भिय विषयाचे अनुषंगाने कळविण्यात येते की, सर्वकष जिल्हा कृषि आराखडा तयार करण्याकरीता आपणांस संगणक सीडी दि. २९/३/२००८ च्या पत्रान्वये देण्यात आलेल्या होत्या. इतका कालावधी होऊन सुध्दा आपण अद्याप आराखडा तयार करण्याकरीता लागणाऱ्या माहितीच्या संकलनाची काहीच कार्यवाही केलेली दिसून येत नाही. त्याचप्रमाणे मा. जिल्हाधिकारी यांनी महसुल अधिकाऱ्यांच्या आढावा सभेत तालुकास्तीय समन्वय सभामध्ये वेळोवेळी सर्वकष कृषि आराखडा तयार करण्याविषयी माहिती देऊन माहिती सादर करण्याविषयीच्या सूचना दिल्या. तरीही आपणाकडून माहिती प्रलंबीत आहे.

सदर तालुकास्तरावरील प्रपत्रे भरण्याकरीता आपण स्वतः समितीतील सदस्यांच्या समन्वय सभा घेऊन तालुकास्तरावरील प्रपत्रांमध्ये माहिती सादर करावी. याकरीता खंड विकास अधिकारी हे तालुक्याचे समन्वयक म्हणून तर तालुका कृषि अधिकारी हे सदस्य सचिव म्हणून काम करण्याचे आदेश आहेत.

तसेच ग्रामपंचायतस्तरावरील माहिती घेण्याकरीता लागणारी प्रपत्रे आपणांस छपाई करून देण्यात येत आहे. सदर प्रपत्रे ही ग्रामपंचायत स्तरावरील क्षेत्रीय कर्मचाऱ्यांकडून ग्रामसेवक, कृषि सहाय्यक व तलाठी यांनी ग्रामपंचायतस्तरावरील स्थापन केलेल्या समितीच्या सभा घेऊन त्यांचेस्तरावरील माहिती तयार करून घ्यावयाची आहे. सदर माहितीच्या संकलनास प्राधान्य देण्यात यावे. जेणेकरून जिल्हयाचा आराखडा शासनास तातडीने सादर करणे सोईचे होईल.

तसेच सदर बुकलेट पूर्ण भरून झाल्यावर स्थापन केलेल्या समितीच्या सर्व सदस्यांच्या स्वाक्षरी घेऊन पाठवावयाची आहे. माहिती भरतांना कोणत्याही प्रकारच्या अडचणी आल्यास या कार्यालयातील कृषि उपसंचालक किंवा श्री. प्रविण कामडे, कृषि सहाय्यक यांना ०७९२-२५४००९६ / २५६२८४० या दुरध्वनी क्रमांकावर संपर्क साधावा.

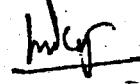
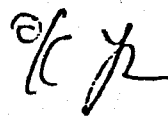
जाक्र./जिअकृअ/क-७/सी-डॅप/४०५३/०८
कार्यालय : जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,
नागपूर: दि.३१/०९/२००८.

प्रति,

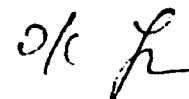
- १) उपविभागीय कृषि अधिकारी, _____ (सर्व)
- २) तालुका कृषि अधिकारी, _____ (सर्व)
- ३) कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर
- ४) जिल्हा दुग्ध व्यवसाय विकास अधिकारी, नागपूर
- ५) जिल्हा मरत्य व्यवसाय विकास अधिकारी, नागपूर
- ६) जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त, नागपूर
- ७) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर
- ८) जिल्हा रेशीम विकास अधिकारी, नागपूर
- ९) जिल्हा नियोजन अधिकारी, नागपूर.
- १०) जिल्हा व्यवस्थापक, जिल्हा अग्रणी बँक, बँक ऑफ इंडीया, नागपूर.
- ११) श्री. पत्तीवार, कृषि विस्तार विद्यावेत्ता, कृषि महाविद्यालय, नागपूर.
- १२) श्री. सुखटनकर, जिल्हा प्रबंधक, नाबार्ड, नागपूर.
- १३) कार्यकारी अभियंता, भु व जल व्यवस्थापन पथदर्शी प्रकल्प, नागपूर
- १४) उपसंचालक, सामाजिक वनिकरण, नागपूर

विषय : सर्वकप जिल्हा कृषि आराखडयाबाबत सभा दि. १२/९/२००८...

उपरोक्त विषयाचे अनुषंगाने कळविण्यात येते की, नागपूर जिल्हयाचा सर्वकप कृषि आराखडयाचा आढावा केंद्र शासनाच्या नियोजन विभागाचे सल्लागार डॉ. एच.एस. सुर घेणार आहेत. त्याकरीता सभा दि. १२/९/२००८ रोजी दुपारी ३.३० वा. छत्रपती शिवाजी सभागृह, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर येथे मा. जिल्हाधिकारी यांचे अध्यक्षतेखाली आयोजित करण्यात आली आहे. तरी सभेला उपस्थित राहावे ही विनंती.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
नागपूर

- प्रतिलिपी : १) मा.जिल्हाधिकारी, नागपूर यांना माहीतीस सविनय सादर.
२) मा.मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर यांना माहीतीस सविनय सादर.
३) विभागीय कृषि सहसंचालक, नागपूर विभाग, नागपूर यांना माहीतीस सविनय सादर.
४) उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (ग्रामपंचायत), जि.प. नागपूर यांना माहीतीस अग्रपित.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
नागपूर

जाक्र./जिअकृअ/क-७/सी-डॅप/ 106
कार्यालय : जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,
नागपूर; दि. 109/2006.

प्रति,

संचालक,
सोशल अवेअरनेस अॅन्ड अॅक्शन फॉर डेव्हलपमेंट (साद),
ए-१/२०४, रचना गोकुल अपार्टमेंट, रिंग रोड, मानकापूर, नागपूर -३०
अध्यक्ष, जिल्हा परिषद, नागपूर

विषय : सर्वकष जिल्हा कृषि आराखडयाबाबत सभा दि. १२/९/२००६...

उपरोक्त विषयाचे अनुषंगाने सादर करण्यात येते की, नागपूर जिल्हयाचा सर्वकष कृषि आराखडा तयार करण्यात येत आहे. त्यामधील निर्देशानुसार सदर कृषि आराखडा तयार करण्यासाठी जिल्हास्तरीय समिती गठीत करण्यात आली असून आपण जिल्हा कृषि नियोजन समितीचे सदस्य आहात.

केंद्र शासनाच्या नियोजन विभागाचे सल्लागार डॉ. एच.एस. सुर सर्वकष जिल्हा कृषि आराखडयाचा आढावा घेणार आहेत. त्याकरीता सभा दि. १२/९/२००६ रोजी दुपारी ३.३० वा. उत्रपती शिवाजी सभागृह, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर येथे आयोजित करण्यात आली आहे. तरी कृपया सभेला उपस्थित राहावे ही विनंती.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
नागपूर

- प्रतिलिपी : १) मा.जिल्हाधिकारी, नागपूर यांना माहीतीस सविनय सादर.
२) मा.मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर यांना माहीतीस सविनय सादर.
३) विभागीय कृषि सहसंचालक, नागपूर विभाग, नागपूर यांना माहीतीस सविनय सादर.
४) उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (ग्रामपंचायत), जि.प. नागपूर यांना माहीतीस अग्रंमित.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
नागपूर

अत्यंत महत्वाचे

जा.क्र. जिअकृअ/क-७/सी-डॅप/ ४९३/०८
कार्यालय :- जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,
नागपूर; दिनांक :- १६/०९/२००८.

प्रति,

- १) उपविभागीय कृषि अधिकारी, _____ (सर्व).
- २) तहसिलदार, _____ (सर्व)
- ३) तालुका कृषि अधिकारी, _____ (सर्व)
- ४) खंड विकास अधिकारी, _____ (सर्व)

विषय - सर्वकष जिल्हा कृषि आराखडा (सी-डॅप) तयार करण्याकरीता प्रपत्रे सादर करण्याबाबत.

- संदर्भ : १) या कार्यालयाचे पत्र जाक्र/क-७/सी-डॅप/१४५८/०८; दि. २९/३/२००८.
२) या कार्यालयाचे पत्र जाक्र/क-७/सी-डॅप/३३४३/०८; दि. २/८/२००८.
३) या कार्यालयाचे पत्र जाक्र/क-७/सी-डॅप/३७८६/०८; दि. २७/८/२००८.
४) या कार्यालयाचे पत्र जाक्र/क-७/सी-डॅप/३९६९/०८; दि. ०६/९/२००८.

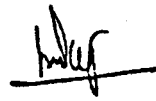
उपरोक्त संदर्भिय विषयाचे अनुषंगाने कळविण्यात येते की, सर्वकष जिल्हा कृषि आराखडा तयार करण्याकरीता ग्रामपंचायतस्तरावरचे प्रपत्रे आपणांस दि. ६/९/२००८ च्या पत्रान्वये देण्यात आलेली आहेत.

सदर पत्रासोबत तालुकास्तरावरील प्रपत्रे देण्यात येत आहेत. तालुकास्तरावरची प्रपत्रे भरण्याकरीता तहसीलदार, खंड विकास अधिकारी व तालुका कृषि अधिकारी यांनी समन्वयाने एकत्रीतपणे सदर प्रपत्रातील माहिती भरावयाची आहे.

दि. १२/९/२००८ रोजी केंद्र शासनाच्या नियोजन विभागाचे सल्लागार डॉ. एच.एस. सुर यांनी सी-डॅप तयार करण्याबाबत सविस्तरपणे मार्गदर्शन केलेले आहे. त्यास अनुसरून ग्रामपंचायतस्तरावरची माहिती व तालुकास्तरावरची माहिती पूर्ण भरून सादर करण्याच्या सूचना त्यांनी दिलेल्या आहेत.

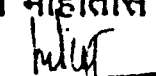
दि. १९/९/२००८ रोजी मा.आयुक्त कृषि, यांचे अध्यक्षतेखाली सी-डॅप या विषयावर स्वतंत्रपणे बैठक घेणार आहेत व आतापर्यंत झालेल्या कामाचा आढावा सादर करावयाचा आहे. तेव्हा आपण उलट टपाली तात्काळ आतापर्यंत करण्यात आलेल्या कामाचा अहवाल सादर करावा आणि ग्रामपंचायतस्तरावरची व तालुकास्तरावरची प्रपत्रांची माहिती पूर्णपणे भरून दिनांक २५/९/२००८ पर्यंत कुठल्याही परिस्थितीत पूर्ण करण्याची दक्षता घ्यावी.

सहपत्र : तालुका प्रपत्रांचे युक्लेट
(तीन्ही यंत्रणा मिळून तालुकास्तर प्रत १ फक्त)

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
नागपूर

प्रतिलिपी : १) मा.जिल्हाधिकारी, नागपूर यांना माहितीस सविनय सादर.

२) मा.मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर यांना माहितीस सविनय सादर.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
नागपूर

o/c /r

अत्यंत महत्वाचे

जा.क्र. जिअकृअ/क-७/सी-डॅप/ १०८
कार्यालय :- जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,
नागपूर; दिनांक २४/१०/२००८.

प्रति,

श्री. रमेशजी मानकर,
अध्यक्ष,
जिल्हा परिषद, नागपूर

**विषय : जिल्हा सर्वकष कृषि आराखडयातील व्हिजन डॉक्युमेंट तयार करण्याकरीता सभा
दि. २६/९/२००८...**

उपरोक्त विषयाचे अनुषंगाने आपणांस कळविण्यात येते की, जिल्हा सर्वकष आराखडा तयार करण्याकरीता खालील विषयावर बैठकीचे आयोजन करण्यात आलेले आहे.

आराखडयाकरीता व्हिजन डॉक्युमेंट तयार करण्यात येत आहे. त्याकरीता नागपूर जिल्हयातील नामवंत संशोधन तसेच प्रशिक्षण संस्थेमधील शास्त्रज्ञांना बोलाविण्यात येऊन त्यांचेकडून नागपूर जिल्हयाचे पुढील पाच वर्षांमध्ये कशाप्रकारे प्रगतीची वाटचाल करावी याबाबत अभिप्राय घेण्यात येणार आहे. त्याकरीता आपणांस आदरपूर्वक विनंती करण्यात येते की आपण व्हिजन डॉक्युमेंट तयार करण्यासाठी मार्गदर्शन करावे ही विनंती.

सभा दि. २६/९/२००८ रोजी सकाळी ११.०० पासून दुपारी १२.३० पर्यंत शिवाजी छत्रपती सभागृह, जिल्हाधिकारी कार्यालय परिसर, नागपूर आयोजित करण्यात आलेली आहे.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
नागपूर

olc
y

क्र.अ.कृ.अ./ता.क-७/कृ.वि.आ./४८९/०९
कार्यालय-जिल्हा अधिकांक कृषि अधिकारी,
नागपूर दिनांक- २८/०९/२००९

प्रति,

मा. अध्यक्ष
जिल्हा परिषद, नागपूर

विषय- जिल्हा सर्वकष कृषि विकास आराखडा (C-DAP) बाबत गाव नकाशे
उपलब्ध करुन देणेबाबत.

- संदर्भ:-** १) मा.प्रधान सचिव (कृषि/फलो) यांची पुणे येथील दिनांक २९ व ३०
ऑगस्ट २००८ च्या बैठकीचे ईतिवृत्त पत्र क्र./नियो-३/बैठक/३०८ पुणे
दिनांक १६/०९/०८
२) दिनांक १८ व १९ ऑक्टोबर -२००८ रोजी पुणे येथील बैठकीतील
चर्चेनुसार मा.प्रधान सचिव (कृषि/फलो) यांचे सुचनेप्रमाणे.
३) मा.विभागीय कृषि सहसंचालक,नागपूर विभाग,नागपूर यांचे पत्र
क्र./विकसस./तां.१२/सि-डॅप/८९३३/०८ दिनांक २४.१०.२००८

महोदय,

उपरोक्त संदर्भिय विषयाचे अनुषंगाने जिल्हा सर्वकष कृषि विकास आराखडा (C-DAP)
तयार करण्याचे काम सुरु असून शासनाकडे लवकरात लवकर आराखडा सादर करणे आवश्यक आहे.
आराखडयासोबत ग्रामपंचायत निहाय, गांव निहाय नकाशांची (मार्कींग केलेली) प्रत, जसे High growth
panchayats, जमीनीची प्रत, जंगल, पशुधन, दुष्काळ / पुर क्षेत्र, शाळा, बाजार, दवाखाने व ईतर माहिती
दर्शविणारे नकाशांची अत्यंत आवश्यकता आहे. नकाशांसह C-DAP शासनास सादर करावयाचा आहे.
त्यांची यादी खालील प्रमाणे

1. Talukas- classified development

- High growth Taluka
- Medium growth Taluka
- Slow growth Taluka

2. Maps of Dist.showing panchayats

- High growth panchayats
- Medium growth panchayats
- Slow growth panchayats

3. Maps showing resources position district upto panchayat

- Soil fertility
- Forest
- Delineated watershed
- Live stock density of types.

4. Maps showing crop region of district by productivity classes.

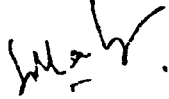
5. Maps problematic region upto panchayats.

- Soil Salinity
- Water logged area

c) Drought/Flood prone regions.

6. Maps showing availability of Infrastructure upto panchayat. a) Road Density.
b) Market Density.
c) Percent of Houses electrified.
d) School & Primary Health Centre
7. Map showing the density of allocation of resources.
8. Map showing location of innovative schemes.
9. Map showing sector wise problematic region.

आपणांस आदरपूर्वक विनंती करण्यात येते की, आपल्या अधिनस्त असलेल्या महसून यंत्रणेतील संबंधीत अधिकारी / कर्मचा-यांना वरील नकाशे सादर करण्याविषयीच्या सुचना आपल्या स्तरावरून निर्गमित करण्यात याव्यात. जेणेकरून आराखडा लवकरात लवकर तयार पूर्ण करता येईल.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,
नागपूर ३ दिनांक

जिल्हा अर्थदफ्तर/पत्र क्र.-१२/कृ.वि.आ./
जिल्हा अर्थदफ्तर-जिल्हा अधिकाऱ्यांच्या कृषि अधिकारी,
नागपूर दिनांक-२९/०९/२००९

प्रति,

मा. जिल्हाधिकारी,
नागपूर.

विषय- जिल्हा सर्वकष कृषि विकास आराखडा (C-DAP) बाबत.
गाव नकाशे उपलब्ध करून देणेबाबत.

संदर्भ:- १) मा.प्रधान सचिव (कृषि/फलो) यांची पुणे येथील दिनांक २९ व ३० ऑगस्ट
२००८ च्या बैठकीचे ईतिवृत्त पत्र क्र./नियो-३/बैठक/३०८ पुणे दिनांक १६/०९/०८
२) दिनांक १८ व १९ ऑक्टोबर -२००८ रोजी पुणे येथील बैठकीतील चर्चेनुसार मा.प्रधान
सचिव (कृषि/फलो) यांचे सुचनेप्रमाणे.
३) मा.विभागीय कृषि सहसंचालक,नागपूर विभाग,नागपूर यांचे पत्र क्र./विकृसस./
तां.१२/सि-डॅप/८९३३/०८ दिनांक २४.१०.२००८

महोदय,

उपरोक्त संदर्भिय विषयाचे अनुषंगाने जिल्हा सर्वकष कृषि विकास आराखडा (C-DAP) तयार करण्याचे काम सुरु असून शासनाकडे लवकरात लवकर आराखडा सादर करणे आवश्यक आहे. आराखडयासोबत ग्रामपंचायत निहाय, गांव निहाय नकाशांची (मार्कींग केलेली) प्रत, जसे High growth panchayats, जमीनीची प्रत, जंगल, पशुधन, दुष्काळ / पुर क्षेत्र, शाळा, बाजार, दवाखाने व इतर माहिती दर्शविणारे नकाशांची अत्यंत आवश्यकता आहे. नकाशांसह C-DAP शासनास सादर करावयाचा आहे. त्यांची यादी खालील प्रमाणे.

1. Talukas classifed development

- High growth Taluka
- Medium growth Taluka
- Slow growth Taluka

2. Maps of Dist.showing panchayats

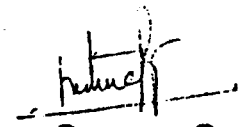
आदर्श लिपिक

शिक्षक मूर्ति मंगलकर
नी तहसील कार्यालय

- High growth panchayats
- Medium growth panchayats
- Slow growth panchayats

3. Maps showing resources position district upto panchayat
- Soil fertility
  - Forest
  - Delineated watershed
  - Live stock density of types.
4. Maps showing crop region of dist .by productivity classes.
5. Maps problematic region upto panchayats.
- Soil Salinity
  - Water logged area
  - Drought/Flood prone regions
6. Maps showing availability of Infrastructure upto panchayat.
- Road Density.
  - Market Density.
  - Percent of Houses eletrified.
  - School & PHC
7. Map showing the density of allocation of resources.
8. Map showing location of innovative schemes.
9. Map showing sector wise problematic region.

आपणांस आदरपुर्वक विनंती करण्यात येते की, आपल्या अधिनस्त असलेल्या महसुल यंत्रणेतील संबंधीत अधिकारी / कर्मचा-यांना वरील नकाशे सादर करण्याविषयीच्या सुचना आपल्या स्तरावरून निर्गमित करण्यात याव्यात. जेणेकरून आराखडा लवकरात लवकर तयार पूर्ण करता येईल.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,
नागपूर

सी-डेप (मुल्मभापन) सभा
दि. १५/६/२००९

जि. नागपूर
DATE: / /

क्र.पं.	अधिका-याचे नाव	पदनाम	स्वाक्षर
१.	डॉ. डी. भो. पांडीच.	जि. अ. कृ. अ. नागपूर.	huluf
२.	डॉ. कलमवार	गोखले इंस्टि. पुणे ४	CSK Kalambar
३.	डॉ. संगीता शॉफ	गोखले इंस्टि. पुणे ४	Shankar
४.	डॉ. श्रीनिवास खांदेगावे	तत्त्व सभ्यागा सी-डेप. नागपूर.	Shrinivas
५.	श्रीमती नेहा ठवकार	जि. उ. व. व. विकास प्राथि. नागपूर	Neetha
६.	डॉ. एम. उ. च. भुसाव	पशुसंवर्धन आयुक्त, नागपूर	(M. U. Ch.)
७.	शिवजी मिश्रा	उपअंचालक आ. मा. डा. आ. ग. मि.	Shivji

अ.क्र.	अधिकाऱ्याचे नाव	पदनाम	स्वाक्षर
८.	सी. एल. यावलकर	विस्तार अधि. जि. इ. वि. अ. कर्मका नागपूर	
९.	एन. बी. निंबाळकर	दूध संकलन परियोजना जि. इ. वि. कर्मका नागपूर	
१०.	विजय. केंडजोणे	कृषि आयोगी नागपूर	
११	वि. लक्ष. पठाकर	प्रतिनिधी सहा. बायोन नागपूर	
१२	शं. वि. गारेवळे	—	
13	ए. पी. एम. जोशी १४९०/६२४३	प्रतिनिधी रेगिडर विभाग कर्मका जि. इ. वि. कर्मका, नागपूर	
14)	ए. जे. डार	—	
15)	अ. उ. पार्वत	जि. इ. वि. कर्मका नागपूर	
16)	Mr T.K. Dixit	ASSH Commr. A.	
१८)	Smt. A. A. Kochre	T.O. DSAONA P.Y. Director.	